

Fa temps

Una construcció com *Ara fa deu anys del seu casament*, o la seva equivalent *Ara fa deu anys que es va casar*, es pot reduir a *Ara els fa*, a *Ara en fa deu* o bé *Ara fa deu anys*, però és, en canvi, una solució inventada, que no té res a veure amb les possibilitats reals de la llengua, amb els seus mecanismes autèntics de substitució, de dir "Ara en fa deu anys". Efectivament, parlant del casament d'algu, celebrat fa un cert nombre d'anys, o del fet que algu, fa un cert nombre d'anys, es va casar, podem dir perfectament, i hem de dir precisament *Ara fa deu anys*, sense que sigui vàlid el model de la construcció *Ens en recordem molt bé*, que pot ésser la reducció de *Ens recordem molt bé del seu casament* o de *Ens recordem molt bé que es va casar*, el qual model ens emmena a la construcció falsa "Ara en fa deu anys". Els complements que depenen d'un verb com *recordar-se* són complements d'objecte i per això són susceptibles d'ésser representats pel pronom *en* (tant *del seu casament* com *que es va casar*, en què hi ha hagut abdicació de la preposició). I la reacció, ben coneguda i diverses vegades comentada, contra l'eliminació del pronom *en*, no ens ha d'induir a posar-hi en peu d'igualtat aquests

mateixos grups subordinats, quan formen part de construccions com *Ara fa deu anys del seu casament* i *Ara fa deu anys que es van casar*, que són frases impersonals, de valor temporal, i en les quals els esmentats grups subordinats tendeixen més aviat a comportar-se com el subjecte gramatical, amb la seva capacitat de sobreentendre's. Si diem *Es va casar ara fa tres anys*, tenim *Es va casar* com a oració principal i *ara fa tres anys* com a designació temporal, però si amb aquests mateixos termes construïm *Ara fa tres anys que es va casar*, l'oració *es va casar* esdevé un grup subordinat susceptible, com un subjecte, d'ésser sobreentès. Comparem aquesta reducció amb *Es fàcil que es casi*, reduïble a *Es fàcil*.

Les oracions impersonals del verb *fer* indicant el temps transcorregut des d'un fet determinat, es formen també amb el substantiu *temps* i algun altre del mateix camp semàntic, com *estona*, i amb quantitatius com *amolt*, *poc*, *(no) gaire*, *quant*, etc.: *Fa temps que no ens veiem*, *No fa gaire que va venir*. D'això ja fa *temps* (exemple del Fabra). En tots els casos, els grups subordinats, introduïts per la conjunció *que* o per la preposició *de*, es poden sobreentendre, però no substituir pel pronom *en*.

Albert Jané